

Nazwa przedmiotu:	Praktyka wykopaliskowa
Course title:	Training Excavation
Kod:	05-PRW-24
Course code:	05-PRW-24
Rok studiów:	II, studia I stopnia (licencjackie)
Year of study:	II, first cycle studies (B.A. undergraduate)
Semestr:	4, letni
Semester:	4, summer
Typ zajęć:	ćwiczenia terenowe, obowiązkowe
Type of course:	fieldwork, compulsory
Liczba godzin:	240
Number of hours:	240
Punkty ECTS:	6
ECTS credits:	6
Osoba prowadząca:	Kierownik badań wybrany przez studenta spośród pracowników jednostki prowadzących badania terenowe, lub archeologów zewnętrznych współpracujących z IP.
Name of lecturer:	Supervisor representing the staff of the Faculty or other field archaeologists who cooperate with the Institute of Prehistory, chosen by a student.
Poziom kursu:	podstawowy
Level of course:	elementary
Język wykładowy:	polski
Language of instruction:	Polish
Wymagania wstępne:	Zaliczenie kursu „Metodyka badań terenowych”.
Prerequisites:	Credited course „Methods of Archaeological Fieldwork”.
Metody oceny:	Sprawozdanie z badań wykopaliskowych sporządzone przez studenta wg opracowanego w IP wzoru, opinia i ocena kierownika badań wykopaliskowych.
Assesment methods:	Excavation report written legibly by a student, following the scheme approved by the Institute of Prehistory and a student evaluation form provided by a field project director.
Treści przedmiotu:	Obowiązkowe praktyki wykopaliskowe umożliwiają studentom zapoznanie się z terenowym aspektem badań archeologicznych, będącym niezbędnym elementem w dalszej pracy zawodowej. Studenci uczestniczą w pracach ekspedycji wykopaliskowych, a także badaniach ratowniczych, prowadzonych na obszarach inwestycji przez pracowników Instytutu Prahistorii. Szeroki zakres badań na różnych typach stanowisk archeologicznych (obiekty architektoniczne, stanowiska archeologiczne o własnej formie krajobrazowej, stanowiska płaskie), z całego przekroju dziejów, umożliwia zapoznanie się z odmiennymi problemami metodycznymi, a także różnymi technikami prowadzenia prac wykopaliskowych. Dodatkowo możliwość udziału w badaniach wykopaliskowych, prowadzonych przez współpracujące instytucje naukowe (muzea archeologiczne,

IAiE PAN), poszerza zakres wiedzy na temat metodyki badań terenowych i technik dokumentacyjnych stosowanych przez różne ośrodki na obszarze całego kraju i za granicą.

Course contents:

The compulsory training excavation enables students to learn how to perform and manage excavations being an indispensable element of a professional training. Students attend research and rescue excavations (prior to construction works) carried out by various tutors. A wide range of excavated sites (architecture, earthworks, levelled sites) from different periods provide students with various methodological issues and a range of excavation techniques. Additionally, students may attend excavations carried out by cooperating archaeological institutions (museums, Polish Academy of Science) having an opportunity to learn more about methods and techniques applied by different archaeological centres in Poland as well as abroad.

Celem praktyk wykopaliskowych jest przygotowanie studentów do samodzielnego prowadzenia badań terenowych po zakończeniu studiów. W rezultacie zostaną wprowadzeni w całą procedurę, począwszy od eksploracji obiektów archeologicznych i warstw kulturowych, poprzez dokumentację, do wstępnego opracowania wyników badań. Odpowiednio do tego celu dostosowany jest, etapowo rozszerzany zestaw czynności powierzanych praktykantowi, przy uwzględnieniu stopnia zaawansowania i indywidualnych predyspozycji studenta. Szczegółowy program praktyk jest ustalany przez kierownika badań zgodnie z ogólnymi celami i przy uwzględnieniu specyfiki badanego stanowiska.

Cele i efekty kształcenia:

Efektom praktyk wykopaliskowych będzie nabycie przez studentów podstawowych umiejętności, niezbędnych dla poprawnego prowadzenia i udokumentowania prac wykopaliskowych. Studenci zyskają umiejętność formułowania celu i założeń projektów, w ramach którego prowadzone są badania, a także będą potrafili przedstawić zakres prac prowadzonych na stanowisku, oraz różne metody i techniki badawcze. Uzyskają również umiejętność przeprowadzenia kwerendy archiwalnej w celu uzyskania szczegółowych informacji odnośnie historii badanego obiektu.

Studenci zyskają również praktyczne umiejętności związane z eksploracją obiektów archeologicznych, wykonywaniem pomiarów za pomocą różnych urządzeń (niwelator, teodolit *total station*), wydzielaniem, opisem i interpretacją warstw i obiektów, wykonywaniem dokumentacji rysunkowej i fotograficznej, pobieraniem i przechowywaniem specjalistycznych próbek, inwentaryzacją materiałów źródłowych (mycie i metrykowanie, segregacja, opis i klasyfikacja, dokumentacja rysunkowa), prowadzeniem dokumentacji opisowej, oraz innych czynności, w zależności od specyfiki badanego obiektu. Sprawozdanie z badań

wykopaliskowych (będące obowiązkowym elementem praktyk) wprowadzi umiejętność systematycznego dokumentowania prowadzonych prac na stanowisku, a także przygotowuje studentów do prac administracyjnych związanych z koniecznością przekazania wyników badań odpowiednim służbom konserwatorskim.

Dodatkowo studenci nabywają umiejętności pracy zespołowej w różnych ekspedycjach i odpowiedzialności za powierzone im zadania, a także oceny organizacji pracy na stanowisku.

The aim of the field training is to prepare students for an unassisted organisation of fieldwork and archaeological investigation, after graduation. Consequently, students are introduced to subsequent stages of excavation – starting with exploration of layers and features, through documentation, up to preliminary analyses. The training programme is designed to meet this aim and thus students are gradually taught new skills in accordance with their current knowledge and individual predispositions. The detailed training programme is constructed by tutors with regard to these general objectives as well as specific character of an excavated site.

As a result of the course students gain basic skills inevitable for a professional organisation and documentation of excavations. Students learn to identify aims and objectives of a research project which provides framework for particular excavations and are able to present a range of activities that take place during fieldworks, as well as a number of various methods and techniques. Students also learn some basic skills in archival research in order to obtain detailed knowledge about research history of an excavated site.

At a practical level, students gain skills in exploration of archaeological features, measurement using a variety of devices (leveller, theodolite, total station), identification, description and interpretation of layers and features, documentation (drawings, photographs), sampling and storing of data for specialist analyses, artefact inventory (cleaning, labelling, assessment, description and classification, drawing) and other works, according to the specific character of an excavated site. An excavation report (which is an obligatory part of a training and comprises a considerable part of a final mark) introduces to a systematic documentation of undertaken activities and works at a site, as well as prepares students for administrative demands of reporting excavations to appropriate heritage services.

The compulsory training excavation enables students to develop personal and teamwork skills, responsibility for a given task and teaches how to evaluate the performance and management of the excavation.

Objectives and learning outcomes:

Zalecana literatura:

Barker P. 1994. *Techniki wykopalisk archeologicznych*. Warszawa: Ministerstwo Kultury i Sztuki, Generalny Konserwator Zabytków.

Harris E. C. 1992. *Zasady stratygrafii archeologicznej*. Warszawa: Ministerstwo Kultury i Sztuki, Generalny

Konserwator Zabytków.

Kajzer L. 1984. *Wstęp do badań archeologiczno-architektonicznych*. Łódź: Uniwersytet Łódzki.

Kobyliński Z. (red.) 1999. *Metodyka ratowniczych badań archeologicznych*. Warszawa: Stowarzyszenie Naukowe Archeologów Polskich.

Renfrew C, Bahn P. 2002. *Archeologia: teorie, metody, praktyka*. Warszawa: Prószyński i s-ka.

Różycki A. 1981. *Podstawy topografii*. Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.

Barker P. 1994. *Techniki wykopalisk archeologicznych*. Warszawa: Ministerstwo Kultury i Sztuki, Generalny Konserwator Zabytków.

Harris E. C. 1992. *Zasady stratygrafii archeologicznej*. Warszawa: Ministerstwo Kultury i Sztuki, Generalny Konserwator Zabytków.

Kajzer L. 1984. *Wstęp do badań archeologiczno-architektonicznych*. Łódź: Uniwersytet Łódzki.

Kobyliński Z. (red.) 1999. *Metodyka ratowniczych badań archeologicznych*. Warszawa: Stowarzyszenie Naukowe Archeologów Polskich.

Renfrew C, Bahn P. 2002. *Archeologia: teorie, metody, praktyka*. Warszawa: Prószyński i s-ka.

Różycki A. 1981. *Podstawy topografii*. Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.

Recommended reading: